

Natuurtoets

Fishing Adventure Enschede

Toetsing Wet natuurbescherming en NNN t.b.v.
een bestemmingsplan

projectnummer 0435231.100
definitief revisie 01
14 mei 2019

Natuurtoets

Fishing Adventure Enschede

Toetsing Wet natuurbescherming en NNN t.b.v. een bestemmingsplan

projectnummer 0435231.100

definitief revisie 01
14 mei 2019

Auteurs

L. de Jong

Opdrachtgever

Fishing Adventure B.V.
Rutbekerveldweg 275
7548 PP ENSCHEDE

Antea Group is aangesloten bij het
Netwerk Groene Bureaus

De informatie in voorliggende rapportage is (deels) afkomstig uit de NDFF en mag niet zonder toestemming van BIJ12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden.

datum vrijgave

14-5-19

beschrijving revisie 01
definitief

goedkeuring
S. Hammink

vrijgave
J. Officier

Inhoudsopgave

Blz.

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Planvoornemen bebouwing	2
1.3	Planvoornemen vissen en bijvoeren	4
1.4	Doel en onderzoeksvragen	4
1.5	Leeswijzer	5
2	Wettelijk kader Wet natuurbescherming	6
2.1	Algemeen	6
2.2	Soortbescherming	6
2.3	Gebiedsbescherming	7
2.3.1	Natura 2000	7
2.3.2	Natuurnetwerk Nederland	7
3	Methodiek	8
3.1	Algemeen	8
3.2	Bureauonderzoek	8
3.3	Terreinbezoek	9
3.4	Effectbeoordeling en advies vervolgtraject	9
4	Resultaten	10
4.1	Gebiedsbeschrijving	10
4.2	Beschermde soorten	13
4.2.1	Resultaten bureauonderzoek	13
4.2.2	Resultaten terreinbezoek - ecologische bevindingen	13
4.2.3	Samenvatting beschermde soorten	15
4.3	Beschermde gebieden	16
4.3.1	Natura 2000-gebieden	16
4.3.2	Natuurnetwerk Nederland (NNN)	17
5	Toetsing	18
5.1	Effectbepaling plan	18
5.2	Toetsing effect op beschermde soorten	18
5.2.1	Vogels	18
5.2.2	Zoogdieren	19
5.2.3	Reptielen en amfibieën, libellen en vlinders	19
5.3	Procedure	20
5.4	Effecten op beschermde gebieden	23
5.4.1	Effecten op Natura 2000-gebieden	23
5.4.2	Effecten op het Natuurnetwerk Nederland (NNN)	24
6	Bronnen	25
	Bijlagen	

Bijlage 1: Wettelijk kader

Globale ligging van het plangebied (rood en blauw omlijnd) Bron: Globespotter en PDOK Viewer, 2019.

Conclusies en advies

Fishing Adventure B.V. is voornemens om het oostelijk deel van het zandwingebied aan de Rutbekerveldweg 275 te benutten voor commerciële visactiviteiten. Ten behoeve van deze activiteiten zullen drie gebouwen en diverse vishutten gerealiseerd worden.

Deze ontwikkeling is in het huidige bestemmingplan niet toegestaan. Om deze reden wordt een nieuw bestemmingsplan opgesteld. Het plan kan worden uitgevoerd als duidelijk is, dat het plan niet in strijd is met de Wet natuurbescherming en het beleid van het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Daarom is inzicht gewenst in de aanwezigheid van beschermde soorten en beschermde gebieden binnen de invloedssfeer van het plangebied en de effecten hierop. Dit wordt gedaan op basis van een Natuurtoets. In dit hoofdstuk is het advies gegeven, dat voortkomt uit de conclusies van de uitgevoerde Natuurtoets.

Conclusies: Beschermde gebieden

In het plangebied is geen Natura 2000-gebied (N2000-gebied) aanwezig. Wel komen ook mogelijk beschermde gebieden (N2000-gebieden) voor binnen de invloedssfeer van het plangebied. Op basis van de separaat uitgevoerde AERIUS-berekening (Antea Group, 2019) zijn (significant) negatieve effecten echter uitgesloten. Er is daarom geen noodzaak voor vervolgstappen of een uitgebreidere toetsing. Zie ook tabel 1.

In het plangebied is NNN-gebied aanwezig. Aan de zuidkant en oostkant van de zandwinplas ligt wel NNN-gebied. Uit de effectbeoordeling blijkt, dat significante effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN uitgesloten zijn. Er is geen sprake van aantasting van de wezenlijke waarden en kenmerken van het gebied. Op basis van eerdere rapportage en vastgelegde afspraken is er geen sprake van eutrofiering van het water door het uitzetten en bijvoeren van de vissen. Zie ook tabel 1.

Tabel 1. Overzicht conclusies en vervolgstappen gebiedsbescherming.

	Natura 2000	NNN
Aanwezig binnen de invloedssfeer?	Ja	Ja
Effecten?	Nee	Nee
Vereiste vervolgstappen aan de orde?	Nee	Nee
Is het plan uitvoerbaar in het kader van de gebiedsbescherming?	Ja	Ja

Conclusies: Beschermde soorten

Uit de bureaustudie in combinatie met het terreinbezoek is gebleken dat (leefgebied van) de volgende in het kader van de Wet natuurbescherming beschermde soorten aanwezig zijn en/of mogelijk verwacht worden in het plangebied:

- *Amfibieën – Bastaardkikker, boomkikker, heikikker, poelkikker (mogelijk essentieel leefgebied);*
- *Reptielen – levendbarende hagedis (mogelijk essentieel leefgebied);*
- *Dagvlinders – Gentiaanblauwtje, Grote weerschijnvlinder, kleine ijsvogelvlinder (mogelijk essentieel leefgebied);*
- *Libellen – Gevlekte witsnuitlibel (mogelijk essentieel leefgebied);*
- *Vleermuizen (mogelijk essentieel leefgebied);*
- *Algemene broedvogels (zeer waarschijnlijk nestplaatsen).*

In tabel 2 is aangegeven welke gevolgen de aanwezigheid van (het leefgebied van) deze soorten heeft voor het voorliggende plan. Aangegeven is of er sprake is van een overtreding van de Wet natuurbescherming en onder welke voorwaarden het plan uitvoerbaar is.

Tabel 2. Overzicht conclusies en vervolgstappen soortbescherming.

Soort (groep)	Essentieel leefgebied in plangebied?	Is er sprake van een overtreding?	Is een ontheffing noodzakelijk	Is het plan uitvoerbaar?
Algemene broedvogels	Mogelijk, tijdens het broedseizoen	Nee, mits maatregelen worden genomen om verstoring van broedgevallen te voorkomen	Nee, mits wordt gewerkt buiten het broedseizoen	Ja
Vleermuizen	Mogelijk	Nee, mits maatregelen worden genomen om lichtuitstraling te voorkomen	Nee, mits vleermuisvriendelijk verlichting wordt toegepast op het bouwperceel	Ja
Reptielen, amfibieën, libellen en vlinders	Mogelijk/ waarschijnlijk	Nog onduidelijk*	Ja	Ja, de verwachting is dat de ontheffing verleend wordt met aanvullende maatregelen Voorafgaand aan de realisatie moet tijdig aanvullend onderzoek plaatsvinden

* Bij voorliggende toetsing wordt uitgegaan van een overtreding.

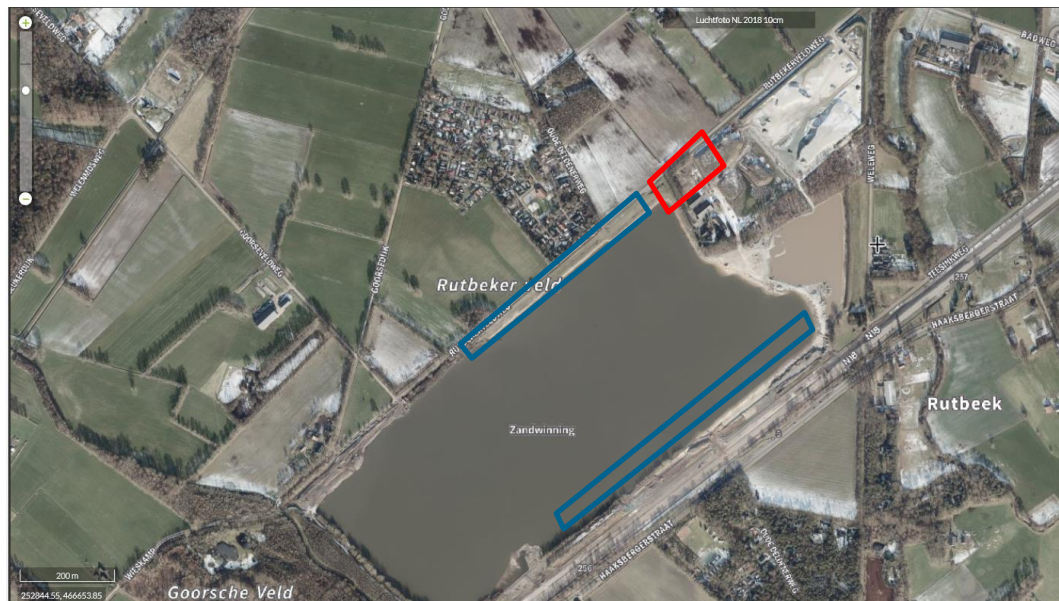
1 Inleiding

1.1 Aanleiding

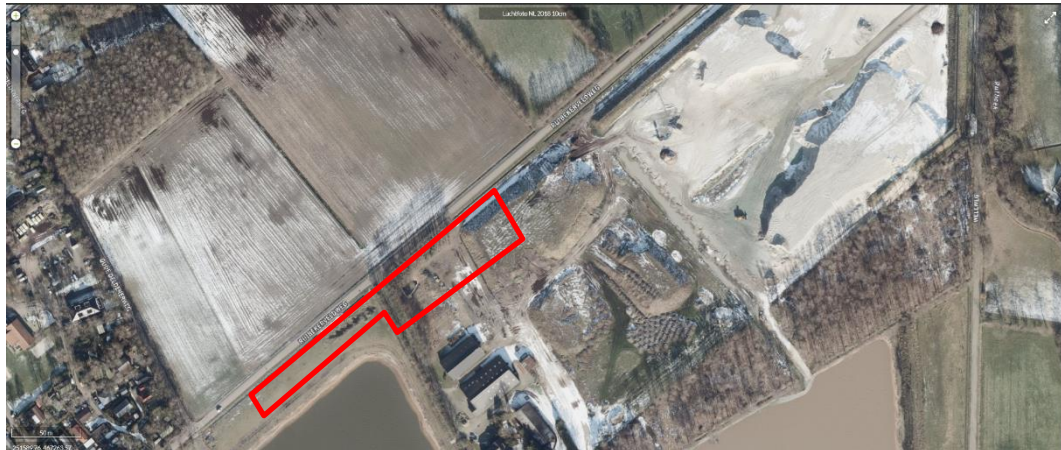
Fishing Adventure B.V. is voornemens om het oostelijk deel van het zandwingebed aan de Rutbekerveldweg 275 te benutten voor commerciële visactiviteiten. Ten behoeve van deze activiteiten zullen drie gebouwen en diverse vishutten worden gerealiseerd. Deze ontwikkeling is in het huidige bestemmingplan niet toegestaan. Om deze reden wordt een nieuw bestemmingsplan opgesteld.

Ruimtelijke plannen, zoals een bestemmingsplan, dienen te worden beoordeeld op de uitvoerbaarheid in relatie tot actuele natuurwetgeving. Er dient te worden onderzocht of het plan effect heeft op beschermde soorten of beschermde gebieden (Wet natuurbescherming, Wnb en Natuurnetwerk Nederland, NNN). Ontwikkelingen mogen niet zonder meer plaatsvinden indien deze negatieve gevolgen hebben op beschermde natuurgebieden en/of flora en fauna. In dit kader is inzicht gewenst in de aanwezige natuurwaarden en de mogelijk daarmee samenhangende consequenties. Dit wordt gedaan op basis van een Natuurtoets. In deze rapportage zijn de resultaten van de Natuurtoets beschreven en wordt antwoord gegeven of het plan uitvoerbaar is.

In figuur 1.1A is de ligging van het plangebied globaal weergegeven.

Figuur 1.1A. Ligging van het plangebied (rood en blauw omkaderd). Bron: Street Smart 2019.

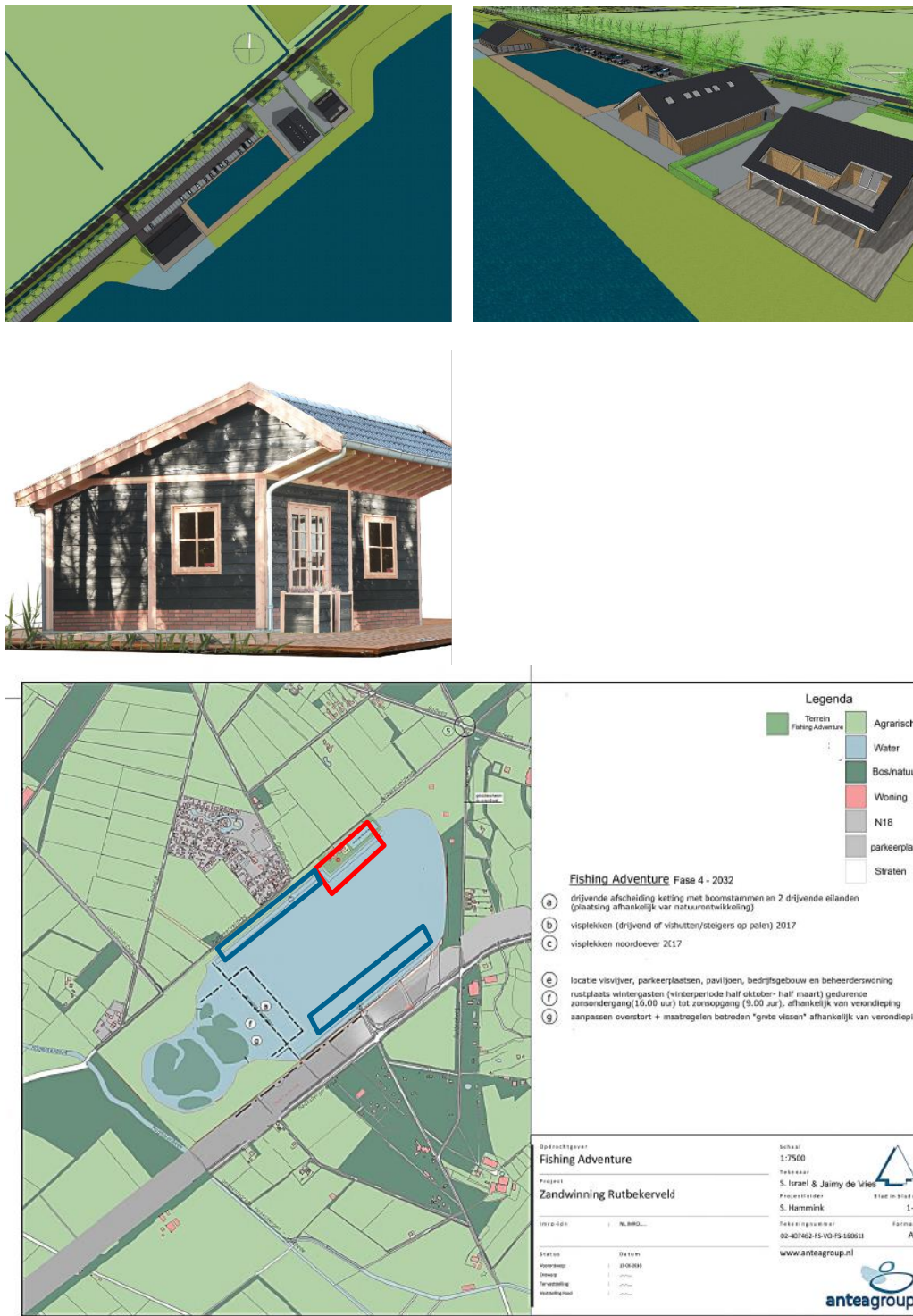

Figuur 1.1B. Detail ligging van het plangebied (rood omkaderd ter hoogte van geplande bebouwing en parkeerplaatsen). Bron: Street Smart, 2019.

1.2 Planvoornemen bebouwing

Fishing Adventure B.V. is voornemens om het oostelijk deel van het zandwinningsgebied te benutten voor commerciële visactiviteiten. De activiteiten vinden plaats in afstemming met de zandwinning, die een groot deel van het omliggend gebied betreft. Momenteel vinden er nog zandwinningactiviteiten plaats. Ter hoogte van Rutbekerveldweg 275 zijn enkele gebouwen met parkeerplaatsen ten behoeve van de visactiviteiten gepland. Aan de zuidzijde van de plas wil Fishing Adventure meerdere drijvende vishutten realiseren. Aan de noordzijde komen visplaatsen op de oever en ook drijvende vishutten. Zie figuur 1.2 voor een impressie en het ontwerp van het voornemen.

Aan de zuidwestelijke kant van de zandwinningsplas vindt natuurontwikkeling via verondieping plaats ten behoeve van natuurontwikkeling door VOF Goorsche Veld. Ook zal de nog aanwezige bebouwing aan de Ruthbekerveld 275 op termijn gesloopt worden vanwege de zandwinning. De werkzaamheden die voortvloeien uit de zandwinning / natuurontwikkeling zijn reeds opgenomen in het vigerende bestemmingsplan Buitengebied Noordwest – Rutbekerveld (vastgesteld op 10 maart 2014), dat voor de zandwinning is opgesteld en maken geen deel uit van onderhavige natuurtoets. De planning van de (bouw)activiteiten van Fishing Adventure is afhankelijk van de voortgang van de zandwinning.

Figuur 1.2. Schets planvoornemen. Boven: impressie planvoornemen aan de noordzijde van de plas, ter hoogte van Rutbekerveldweg 275. Midden: impressie drijvende vissershutten, die gepland zijn aan de zuidzijde en noordzijde van de plas. Onder: Geplande locatie bebouwing / parkeren / witvisvijver (rood omkaderd) en drijvende vissershutten (blauw omkaderd) in de geplande eindsituatie. Bron: Fishing Adventure.

1.3 Planvoornemen vissen en bijvoeren

In de plas zullen diverse vissoorten worden uitgezet, deze zullen worden bijgevoerd met pallets. Een deel van de vissen (karpers) zijn bodemvissen, waarbij door bodemwoelen de troebelheid van het water kan toenemen. Gezien de grootte en diepte van de plas en het feit dat de vissen worden bijgevoerd, is het niet aannemelijk is dat dit tot problemen leidt. Volgens het bij de gemeente reeds bekende rapport 'Sportvissen in Rutbekerveld, Inzicht in het effect op eutrofiering en ecologie (rapportnummer 325451325451 (Grontmij, november 2012) zal door de visstand de ondiepe waterbodem worden omgewoeld, hetgeen een extra nalevering van nutriënten tot gevolg heeft. Dit maakt, dat er meer fosfaat in het systeem beschikbaar komt voor algen. Veel fosfaat resulteert volgens het rapport bijna altijd in teveel algen. Dit aspect is meegenomen in het onderzoek van Grontmij. In het rapport is aangegeven, dat het uitzetten van vis alleen een verwaarloosbaar effect heeft op de fosfaatconcentratie. Met de gemeente Enschede en het Waterschap Vechtstromen is afgesproken, dat het waterschap periodiek het water monitort. Bij een te hoog gehalte aan fosfaat wordt het bijvoeren direct gestopt. Op deze wijze wordt het risico op eutrofiering voldoende beheerst. In onderhavige natuurtoets wordt eutrofiering derhalve niet verder behandeld.

1.4 Doel en onderzoeksvragen

Het doel van voorliggende Natuurtoets is het opsporen van strijdigheden van het voorgenomen plan met de beschermde soorten en beschermde gebieden (Natura 2000-gebieden en het Natuurnetwerk Nederland) en het bepalen of het plan uitvoerbaar is.

De vragen of voor de uitvoering van het bestemmingsplan een vrijstelling geldt, dan wel een ontheffing of vergunning op grond van de Wet natuurbescherming nodig is en zo ja, of deze ontheffing of vergunning kan worden verleend, komt in beginsel pas aan de orde in een procedure op grond van de Wet natuurbescherming. Echter, deze vragen zijn ook relevant voor het bestemmingsplan omdat in deze Natuurtoets wordt beoordeeld of ten tijde van de vaststelling van het bestemmingsplan het op voorhand in redelijkheid duidelijk is dat de Wet natuurbescherming niet de uitvoerbaarheid van het plan in de weg zal staan. Het bestemmingsplan kan pas worden vastgesteld nadat uit een Natuurtoets duidelijk is geworden of voor de activiteiten die volgen uit deze vaststelling de mogelijkheid bestaat tot het verkrijgen van een ontheffing of vergunning.

De volgende onderzoeksvragen zijn van toepassing:

- Welke in het kader van de Wnb beschermde soorten (en/of vaste rust- en verblijfplaatsen) komen voor in het beïnvloedingsgebied van het plan? Vinden er als gevolg van de ontwikkeling die mogelijk gemaakt worden door het plan effecten plaats op deze soorten en worden daarbij verbodsbepalingen overtreden? Is het plan uitvoerbaar en zijn, zo nodig, aanvullende voorwaarden in het plan aan de orde?
- Komen in de beïnvloedingszone van het plangebied beschermde natuurgebieden (NNN en/of Natura 2000) voor? Zo ja, welke zijn dit en wat zijn de gevolgen hierop? Dienen vervolgstappen in de vorm van een compensatieplan opgesteld te worden of zijn andere vervolgstappen aan de orde?

Op bovenstaande vragen wordt in hoofdstuk 4 en 5 een antwoord gegeven (zie ook de leeswijzer).

1.5 Leeswijzer

De Natuurtoets is als volgt opgebouwd:

- De Natuurtoets begint met de belangrijkste conclusies gedestilleerd uit de resultaten van voorliggende Natuurtoets;
- Hoofdstuk 1 geeft de aanleiding van de Natuurtoets en het planvoornemen;
- Hoofdstuk 2 beschrijft beknopt het wettelijk kader;
- Hoofdstuk 3 geeft een toelichting op de methodiek van de Natuurtoets;
- Hoofdstuk 4 beschrijft het gebied en gaat in op de ecologische waarden en de beschermde soorten en gebieden in (de omgeving) van het plangebied;
- Hoofdstuk 5 toetst het plan aan de Wet natuurbescherming en het NNN.

2 Wettelijk kader Wet natuurbescherming

Dit hoofdstuk beschrijft het wettelijk kader van de soortenbescherming ([paragraaf 2.2](#)) en de gebiedsbescherming ([paragraaf 2.3](#)) relevant voor voorliggende Natuurtoets.

2.1 Algemeen

De Wet natuurbescherming (hierna Wnb) heeft per 1 januari 2017 de Boswet, Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 vervangen. De Wnb regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, bescherming van soorten en de bescherming van houtopstanden. In de voorliggende Natuurtoets wordt niet ingegaan op de bescherming van houtopstanden omdat deze niet aan de orde is aangezien er geen vergunningplichtige bomen worden gekapt in voorliggend plangebied. De bescherming van houtopstanden is namelijk niet van toepassing op erven of in tuinen.

Naast bescherming vanuit de Wnb, zijn er ook gebieden die planologisch beschermd zijn. Het betreft het 'Natuurnetwerk Nederland' (hierna NNN). De bescherming van het NNN verloopt via het ruimtelijke ordeningsrecht (Barro, bestemmingsplannen).

2.2 Soortbescherming

In de Wnb is soortbescherming opgedeeld in drie categorieën. Voor elke categorie gelden verschillende verbodsbepalingen die zijn vermeld in artikel 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wnb. Het gaat om de volgende drie categorieën:

1. soorten van de Vogelrichtlijn;
2. soorten van de Habitatrichtlijn, inclusief bijlage I en II uit Verdrag van Bern en bijlage I uit Verdrag van Bonn, met uitzondering van vogels;
3. 'andere soorten' (onderdeel A 'fauna' en onderdeel B 'flora').

De verbodsbepalingen en ontheffingsgronden voor de eerste twee categorieën komen rechtstreeks uit de Vogel- en Habitatrichtlijn. De derde categorie vindt zijn oorsprong in de nationale wetgeving. Bij voorliggende toetsing wordt tevens beoordeeld of soorten met jaarrond beschermde nesten aanwezig zijn in het plangebied. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen jaarrond beschermde nesten (categorie 1 t/m 4) en mogelijk jaarrond beschermde nesten (categorie 5).

Soorten van de Vogelrichtlijn

Voor Vogelrichtlijnsoorten is het verboden om in het wild levende vogels te doden of te vangen, opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, te beschadigen, te rapen of nesten van vogels weg te nemen. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te storen. Dit laatste verbod geldt niet voor een aantal vogelsoorten, indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding en het nest zelf zijn functionaliteit behoudt (zie artikel 3.1 in tekstkader in de bijlage).

Soorten van de Habitatrichtlijn

Voor soorten van artikel 3.5 (Habitatrichtlijn, Bern en Bonn) is het eveneens verboden om in het wild levende dieren en planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen, opzettelijk eieren van dieren te vernielen of te rapen. Voortplantings- of rustplaatsen mogen niet beschadigd of vernield worden. Daarnaast geldt er een verbod op om planten behorend bij artikel 3.5 te plukken, verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen. In tegenstelling tot de Vogelrichtlijnsoorten in artikel 3.1, mogen dieren behorend bij artikel 3.5 niet opzettelijk verstoord worden, ook niet als er geen wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding.

Andere soorten

Naast de Europees aangewezen beschermde flora en fauna, is er in Nederland ook een Nationale soortenlijst gemaakt die niet gedekt wordt door de Vogel- en Habitatrichtlijn, Verdrag van Bern of Verdrag van Bonn. Deze soorten zijn opgenomen in bijlage A en B van de Wnb, zie ook Bijlage tabel B en C van voorliggende rapportage. Voor soorten in bijlage A geldt een verbod op opzettelijk doden of vangen van dieren, opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste voortplantings- of rustplaatsen van dieren. Voor soorten in bijlage B geldt een verbod op opzettelijk plukken, verzamelen, afsnijden, vernielen en ontwortelen van planten. In tegenstelling tot artikel 3.1 en 3.5, is verstoring van deze soorten toegestaan. Met betrekking tot de 'andere soorten' zijn per provincie beleidsregels opgesteld waarin voor een deel van deze soorten vrijstelling is verleend. De grond waarop deze vrijstelling geldt verschilt per provincie en hoeft dus niet in alle situaties van toepassing te zijn. Ook zijn de provincies niet altijd het bevoegd gezag. In bepaalde gevallen¹ is dit het rijk (via RVO). Vrijstelling op basis van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling is een geldige reden in alle provincies.

Indien bij het voornemen gestelde verboden in artikel 3.1, 3.5 of 3.10 worden overtreden, dient gewerkt te worden conform een gedragscode. Biedt een gedragscode geen oplossing, dan is het mogelijk om een ontheffing aan te vragen bij de provincie waarin het voornemen plaatsvindt. De grond waarop een ontheffing mogelijk is, verschilt per categorie. Zie de Bijlage voor een uitgebreide toelichting.

2.3 Gebiedsbescherming

2.3.1 Natura 2000

Natura 2000-gebieden zijn natuurgebieden van groot internationaal belang. Deze gebieden zijn aangewezen onder de Europese Habitat- en/of Vogelrichtlijn. Voor de gebieden en de daarbij aangewezen soorten en habitattypen zijn instandhoudingsdoelstellingen opgesteld. Een activiteit mag niet leiden tot significant negatieve effecten op deze doelen of tot een aantasting van de natuurlijke kenmerken. Indien op voorhand significante effecten niet uitgesloten kunnen worden dient een Passende beoordeling opgesteld te worden.

2.3.2 Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland is een stelsel van ecologisch hoogwaardige natuurgebieden. Dit is onderdeel van de actieve soortbescherming uit de Wet natuurbescherming; bedreigde dier- en plantensoorten in een gunstige staat van instandhouding te brengen. Om dit realiseren is in de Wnb art. 1.12, lid 2 vastgelegd dat de provincies zorgen voor de totstandkoming en instandhouding van een samenhangend landelijk ecologisch netwerk, genaamd Natuurnetwerk Nederland

De natuurgebieden die behoren tot het NNN en hun functies worden planologisch beschermd, hier geldt het 'nee, tenzij'-principe. De planologische bescherming betekent in het kort dat geen nieuwe bestemmingen worden toegestaan die per saldo leiden tot een significante aantasting van de oppervlakte, de kwaliteit en de samenhang van het NNN. Hieraan wordt getoetst bij de verlening van een omgevingsvergunning op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo).

De provincie Overijssel hanteert geen externe werking.

¹ <https://www.rvo.nl/onderwerpen/agrarisch-ondernemen/beschermde-planten-dieren-en-natuur/wet-natuurbescherming/taken-en-rolverdeling-bevoegdheden>

3 Methodiek

Dit hoofdstuk beschrijft de methodiek die gehanteerd wordt tijdens het bureauonderzoek ([paragraaf 3.2](#)) en gedurende het terreinbezoek ([paragraaf 3.3](#)) van voorliggende Natuurtoets. In [paragraaf 3.4](#) wordt aangeduid hoe deze gegevens leiden tot een conclusie.

3.1 Algemeen

Het onderzoek naar het voorkomen van beschermde soorten en ligging van beschermde gebieden is opgebouwd uit twee onderdelen:

1. Bureaustudie naar waarnemingen van beschermde soorten uit het (recente) verleden en ligging van beschermde gebieden in de invloedssfeer van het plan;
2. Terreinbezoek naar de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten.

3.2 Bureauonderzoek

Afbakening beschermde soorten

In het bureauonderzoek wordt specifiek gekeken naar soorten uit de Vogelrichtlijn (artikel 3.1), soorten van de Habitatrichtlijn (artikel 3.5) en 'andere' beschermde soorten (artikel 3.10). Bij vogels zal met name speciale aandacht geschonken worden aan soorten die in het plangebied een essentieel leefgebied kunnen hebben. Voorgenoemde soorten zijn in Nederland zeldzaam of hebben een Europese bescherming (Habitatrichtlijn bijlage IV-soorten, bijlage II Verdrag van Bern en bijlage I Verdrag van Bonn) en moeten worden getoetst op voorkomen en het projecteffect. Treden effecten op, of worden verbodsbepalingen overtreden, dan zijn er maatregelen nodig om deze effecten te voorkomen, verzachten of te compenseren om te voldoen aan de Wnb.

Een aantal soorten is door de provincies vrijgesteld en zijn opgenomen in provinciale vrijstellingen (zie tabel B en C in de bijlage). Deze zijn niet meegenomen in deze toetsing. Deze soorten zijn zodanig algemeen in de provincie dat de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt bij het voorliggende project. Wel geldt de algemene zorgplicht. Door het uitvoeren van een aantal zorgplicht gerelateerde maatregelen, wordt voldaan aan de zorgplicht en kan de gunstige staat van instandhouding worden gegarandeerd. Hierbij kan gedacht worden aan het rekening houden met de kwetsbare seizoenen van deze soorten en de manier van werken (zoals het aanhouden van vaste rijroutes en het zorgen voor vluchtmogelijkheden voor de soorten).

Bronnen

Om een beeld te krijgen van de verspreiding en (mogelijk) voorkomen van beschermde soorten in en rond het plangebied, is de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) geraadpleegd. Hierbij is nagegaan of er in de periode 2014-2019 beschermde soorten zijn aangetroffen in of nabij het plangebied. Aan de hand van de resultaten van de bureaustudie is een inschatting gemaakt of de betreffende soorten in het plangebied voor zouden kunnen komen.

Naast de bronnen met soortinformatie, is voor het bepalen van de ligging van beschermde gebieden gebruik gemaakt van de gebiedendatabase op de website van het Ministerie van EZ of provinciale digitale atlassen. Om inzicht te krijgen in de ligging van het plangebied t.o.v. van het NNN is de provinciale website geraadpleegd.

3.3 Terreinbezoek

Naar aanleiding van de uitkomsten van voorgenoemde bureaustudie is middels een terreinbezoek bepaald in hoeverre de aanwezigheid van beschermde soorten aannemelijk gesteld kan worden op basis van aanwezig geschikt habitat. Naast directe waarnemingen kan dan aan de hand van de aangetroffen biotopen een beeld worden geschetst van de verwachte aanwezige beschermde soorten. Dit is noodzakelijk omdat enkele seizoensgebonden soorten flora en fauna mogelijk niet kunnen worden waargenomen. Aan de hand van het aangetroffen biotoop en habitatvoorkeur(en) kunnen echter wel indicaties worden gegeven van het mogelijk voorkomen van deze soorten op de locatie. Het gaat hier om een deskundigenoordeel op basis van de fysieke gesteldheid van het terrein (biotopenonderzoek). Daarnaast zijn de aangetroffen belangwekkende soorten opgetekend.

Op 5 april 2019 is vanaf circa 10:00 uur een terreinbezoek uitgevoerd door een deskundig ecooloog van Antea Group bij bewolkt weer met een temperatuur van circa 10 °C. Tijdens het terreinbezoek is het plangebied te voet belopen.

3.4 Effectbeoordeling en advies vervolgtraject

Aan de hand van de bevindingen uit het bureauonderzoek en de resultaten van het verkennend terreinbezoek kan worden bepaald of het plan uitvoerbaar is, of een vervolgonderzoek nodig is om beschermde soorten uit te sluiten en om te bepalen wat de effecten zijn. Tevens kan worden geadviseerd over de te volgen procedure inzake de natuurwetgeving.

4 Resultaten

In [paragraaf 4.1](#) wordt allereerst een gebiedsbeschrijving van het plangebied gegeven. Vervolgens wordt in [paragraaf 4.2](#) in gegaan op de resultaten van de in het gebied aanwezige of verwachte beschermde soorten (uiteenzetting van de resultaten van de bureaustudie en het terreinbezoek), waarna in [paragraaf 4.3](#) de ligging van gebieden beschermd in het kader van de Wet natuurbescherming en het NNN in de omgeving van het plangebied aangegeven wordt.

4.1 Gebiedsbeschrijving

Het plangebied ligt ten zuidoosten van de Rutbekerveldweg en wordt aan de overige zijden omsloten door terrein van de zandwinning. Aan de overzijde van de Rutbekerveldweg liggen weilanden en een camping. Het plangebied is gelegen aan de zuidwestelijke rand van de gemeente Enschede, in de provincie Overijssel.

Hoewel het terrein van de zandwinning formeel geen onderdeel uit maakt van het plangebied, is wel een korte omschrijving van het gebied opgenomen, omdat de plannen in overleg met het zandwinbedrijf VOF Rutbekerveld worden uitgevoerd.

Het feitelijke plangebied betreft de voorzijde (noordzijde) van het voormalige boerenerf aan de Rutbekerveldweg 275. Aan de voorzijde van de bebouwing is een oprit aanwezig die aan de noordoostkant grenst aan een klein 'bosje'. Richting de bebouwing is het landschap meer open en zijn enkele sporen van het voormalig gebruik waar te nemen (zoals restanten van bakstenen, kabels en leidingen). Aan de achterzijde van het 'bosje' is nabij de oprit een ondiep poeltje aangelegd. Verderop aan de rand van het 'bosje' zijn sporen van transport zichtbaar die waarschijnlijk aan de zandwinningactiviteiten gerelateerd zijn.

Verderop op het perceel zijn diverse gebouwen aanwezig, bestaande uit een woonhuis en diverse agrarische schuren. Bij een van de schuren is een gierbak geplaatst. In deze bak is momenteel snoeiafval opgeslagen. In één van de schuren is een verblijf voor een kerkuil aangelegd. Ten noordoosten van het plangebied is het huidige zandwinningsdepot gelegen. Ten zuidwesten van het plangebied is een plas gelegen, die is ontstaan door de in het verleden uitgevoerde zandwinning.

In Figuur 4.1 is een impressie gegeven van het projectgebied.

Figuur 4.1A. Impressie van het plangebied.

Figuur 4.1B: Luchtfoto plangebied en omgeving (bron: www.ruimtelijkeplannen.nl)

Figuur 4.1C: Aanwezige poel (rode contour) perceel Rutbekerveldweg 275

4.2 Beschermde soorten

4.2.1 Resultaten bureauonderzoek

Uit de recente verspreidingsinformatie blijkt, dat in of nabij het plangebied in het verleden diverse beschermde soorten zijn waargenomen (binnen een straal van 2,5 kilometer). Dit betreft de beschermde soorten genoemd in Habitatrichtlijn (bijlage IV onderdeel a en b) en de niet-vrijgestelde 'andere soorten' uit bijlage I (onderdeel a en b) van de Wet natuurbescherming alsook vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest. De soorten zijn weergegeven in Tabel 4.1.

Tabel 4.1. Overzicht van waargenomen beschermde soorten in de omgeving van het plangebied (met een straal van 2,5km) die in het NDFF door derden zijn ingevoerd. De soorten zijn in te delen in Habitatrichtlijn (HR), lijsten A en B behorende bij artikel 3.10 en vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest (JRB) en zijn aangegeven met een 'X' (NDFF, 2013-2018).

Soortgroep	Soort	JRB	HR	A/B
Vogels met een jaarrond beschermd nest*	Buizerd	X		
	Huismus	X		
	Kerkuil	X		
Zoogdieren	Das			X
	Eekhoorn			X
	Vleermuizen**		X	
Amfibieën	Bastaardkikker			X
	Boomkikker		X	
	Heikikker		X	
	Poelkikker		X	
Reptielen	Levendbarende hagedis			X
Insecten - Dagvlinders	Gentiaanblauwtje			X
	Grote weerschijnvlinder			X
	Kleine ijsvogelvlinder			X
Insecten - Libellen	Gevlekte witsnuitlibel		X	
Vissen	Geen waarnemingen			
Planten	Geen waarnemingen			
Overige soortgroepen	Geen waarnemingen			

*Categorie 5: de afweging of er sprake is van een jaarrond beschermd nest uit categorie 5 wordt gemaakt bij de beschrijving van de resultaten van het terreinbezoek (paragraaf 4.2.2).

**Vleermuizen: gewone dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, watervleermuis

Op basis van de verspreidingsgegevens van een soort, in combinatie met kennis van de terreingeschiktheid voor deze soorten, is vervolgens nagegaan of het plangebied een functie vervult voor (onder andere) deze soorten en of effecten aan de orde zijn. De bevindingen worden in paragraaf 4.2.2 uiteengezet.

4.2.2 Resultaten terreinbezoek - ecologische bevindingen

Op basis van het bureauonderzoek en het terreinbezoek wordt per soortgroep ingegaan op de eventuele (kans op) aanwezigheid van beschermde soorten in het plangebied.

Aangezien het plangebied een beperkte omvang heeft, grotendeels gecultiveerd is, niet aansluit op grote natuur(lijke)gebieden, in een verstoorde omgeving ligt en het verspreidingsgebied van een aantal soorten niet tot aan het plangebied loopt, zijn niet alle biotoop-kritische (sub)soortgroepen relevant. Zo zijn er onder andere op basis van het terreinbezoek geen effecten

(overtredingen van verbodsbepalingen uit de Wnb) aan de orde op de beschermde (sub)soortgroepen: (land/water)zoogdieren (das), vissen en overige soortgroepen (kevers, kreeftachtigen, weekdieren, mieren en slakken). Er is voor deze soort(groep)en geen essentieel leefgebied in het plangebied. Effecten zijn op voorhand uitgesloten.

De overige soortgroepen worden hierna beschreven: vogels, zoogdieren (vleermuizen en eekhoorn), reptielen en amfibieën, libellen (gekleurde witsnuitlibel) en flora.

Vogels

Soorten met jaarrond beschermd nest (categorie 1 t/m 4)

Zoals blijkt uit de bureaustudie is een aantal vogelsoorten waargenomen in de omgeving van het projectgebied, waarvan de broedplaatsen jaarrond beschermd zijn en waar bij verwijdering of aantasting van de vaste rust- en verblijfplaats altijd ontheffing moet worden aangevraagd. Deze soorten hebben geen broedplaatsen in het plangebied, maar wel in de omgeving van het plangebied. Ten noorden van het plangebied is een buizerd waargenomen, aan de noordzijde van het gronddepot. Aangezien ten noorden van het depot (verder weg gelegen van het plangebied) meerdere bosgebieden gelegen zijn, is het aannemelijk dat de buizerd in een van deze bosgebieden een broedplaats heeft. Daarnaast is in één van de gebouwen behorende bij de voormalige boerderij een nestkast voor een kerkuil geplaatst. De aanwezige bebouwing kan ook geschikt biotoop bieden voor de huismus. Het beoordelen van effecten op eventuele verblijfplaatsen in gebouwen maakt echter nadrukkelijk geen deel uit van de onderhavige natuurtoets. De sloop ervan is onderdeel van de plannen van de zandwinning.

Soorten met mogelijk een jaarrond beschermd nest (categorie 5)

Daarnaast zijn er categorie 5-vogelsoorten, waarvan de nesten alleen jaarrond zijn beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Dit laatste is op het plangebied niet van toepassing. Er zijn geen categorie 5 soorten te verwachten die zeldzaam zijn in de omgeving of onvoldoende nestgelegenheden hebben in de omgeving. Derhalve zijn er geen zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden die jaarronde bescherming rechtvaardigen.

Algemene vogelsoorten (artikel 3.1)

In (de omgeving van) het plangebied komen diverse algemene vogelsoorten voor. Zo zijn tijdens het terreinbezoek onder andere de witte kwikstaart, enkele houtduiven en een groepje ganzen waargenomen. Ook zijn in het plangebied en de directe omgeving meerdere nesten gebouwd in de aanwezige bomen.

Gevolgen van het plan op deze soorten worden in hoofdstuk 5 behandeld.

Zoogdieren

Vleermuizen

Bij het amoveren van bebouwing en het kappen van vooral oudere bomen dient te allen tijde rekening te worden gehouden met de mogelijke aanwezigheid van vleermuizen. Gebouwbewonende vleermuizen verblijven met name in spouwmuren, onder dakbetimmering, achter boeiborden of op zolders. Boombewonende vleermuizen verblijven in gaten, holen of scheuren van voornamelijk grote bomen.

De huidige bebouwing aan de Rutbekerveldweg 275 maakt geen onderdeel uit van het plangebied. Derhalve is er binnen de scope van de voorliggende natuurtoets geen sprake van ruimtes, kieren en betimmeringen die geschikt zijn als vaste rust- en verblijfplaatsen voor gebouwbewonende vleermuizen of die vleermuizen toegang bieden tot het gebouw.

Daarnaast zijn er in het plangebied geen oudere, grote bomen aanwezig. Door deze aspecten zijn verblijfplaatsen voor vleermuizen op basis van (veld)ervaring en kennis van de geschiktheid niet verwacht in het plangebied.

Mogelijk worden de (deels lijnvormige) vegetatiestructuren wel gebruikt als vliegroutes en is er sprake van foerageergebied binnen het plangebied. Ook heeft de zandwinningsplas mogelijk een foerageerfunctie. Vleermuizen, zoals onder andere de watervleermuis, foerageren vaak in de omgeving van wateren. Ze geven daarbij de voorkeur aan kleinere wateren met opgaande beplanting. Hoewel er rondom de zandwinningsplas beperkte vegetatie aanwezig is, is niet uit te sluiten dat het gebied een foerageerfunctie heeft voor vleermuizen.

Gevolgen van het plan op deze soorten worden in hoofdstuk 5 behandeld.

Overige (land)zoogdieren

Op basis van bevindingen van omwonenden zijn in (de omgeving van) het plangebied eekhoorns waargenomen. In de omgeving van het plangebied zijn echter meerdere bosjes aanwezig die een grotere omvang hebben en dichter begroeid zijn. Derhalve is er geen sprake van essentieel leefgebied. Significante effecten binnen het plangebied zijn uitgesloten.

Reptielen, amfibieën, libellen en vlinders

Door de aanwezige vegetatie in combinatie met de aangelegde poel, vormt het plangebied een geschikt habitat voor reptielen en amfibieën en vlinders. Ook vormt de omgeving van de poel een geschikt habitat voor de gevlekte witsnuitlibel, aangezien het een ondiepe poel betreft die aan de noordkant deels is afgeschermd door vegetatie, en aan de zuidkant deels open is voor voldoende licht. Fishing Adventure heeft aangegeven dat deze poel is aangelegd door het zandwinbedrijf in verband met voorgaande compensatieverplichtingen.

Uit de bureaustudie blijkt dat recent in de omgeving van het plangebied de boomkikker is waargenomen. Hoewel het plangebied een suboptimaal habitat biedt voor deze soort, moet de aan- of afwezigheid van deze soort definitief worden vastgesteld door middel van nader onderzoek. Het onderzoek naar de boomkikker kan eenvoudig worden meegenomen bij het onderzoek naar de overige soorten.

Gevolgen van het plan op deze soorten worden in hoofdstuk 5 behandeld.

Flora

Tijdens het terreinbezoek zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Deze worden echter niet verwacht, gezien het verstoorde, omgewoelde en verruigde karakter van het plangebied en de biotoop-specifieke eisen die die planten aan hun standplaats stellen. Effecten op deze soorten zijn uitgesloten.

4.2.3 Samenvatting beschermde soorten

Uit het terreinbezoek is gebleken dat de soorten weergegeven in tabel 4.2 en die een beschermde status hebben in de Wet natuurbescherming, mogelijk voor kunnen komen in het plangebied. In hoofdstuk 5 wordt nader op deze soorten in gegaan.

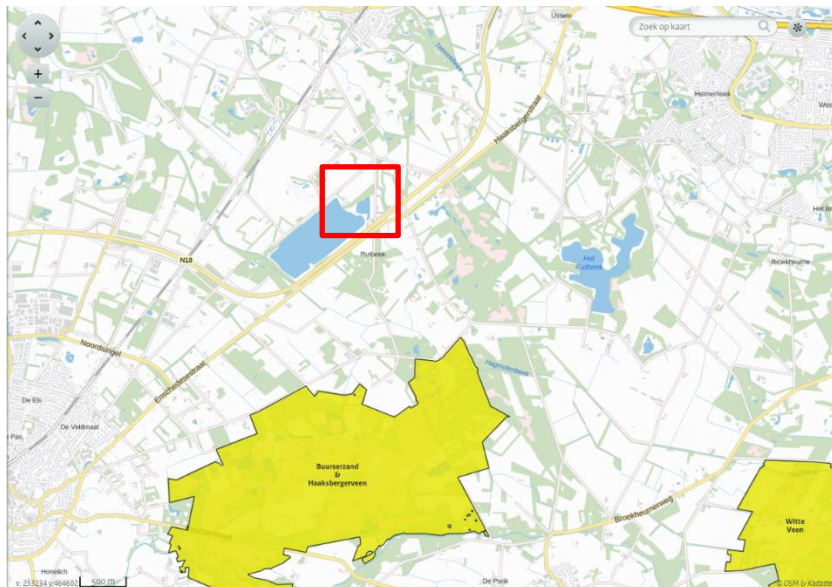
Tabel 4.2. Mogelijk aanwezige beschermde soorten in het plangebied.

Soort	Beschermingsregime	Aanwezigheid	Toelichting
Vogels met jaarrond beschermd nest	Artikel 3.1	Nee	De bescherming van de in de omgeving aangetroffen vogels met jaarrond beschermde nesten vallen buiten de scope van deze natuurtoets. Maatregelen voor deze soorten zijn reeds opgenomen in de procedures van de omliggende zandwinningindustrie
Algemene broedvogels	Artikel 3.1	Ja	In de aanwezige vegetatie zijn diverse (relatief kleine) nesten aangetroffen
Vleermuizen	Artikel 3.5	Mogelijk	Mogelijk foerageergebied en vliegroutes binnen het plangebied
Reptielen, amfibieën, libellen en vlinders	Artikel 3.5 // Artikel 3.10	Mogelijk/ waarschijnlijk	De door de zandwinningindustrie aangelegde poel (en de omgeving hiervan) vormt een geschikt habitat voor de hiervoor genoemde soorten

4.3 Beschermde gebieden

4.3.1 Natura 2000-gebieden

Het plangebied ligt niet in Natura 2000-gebied. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied Buurserzand & Haaksbergerveen ligt op circa 1,8 kilometer afstand ten zuiden van het plangebied (zie figuur 4.2).

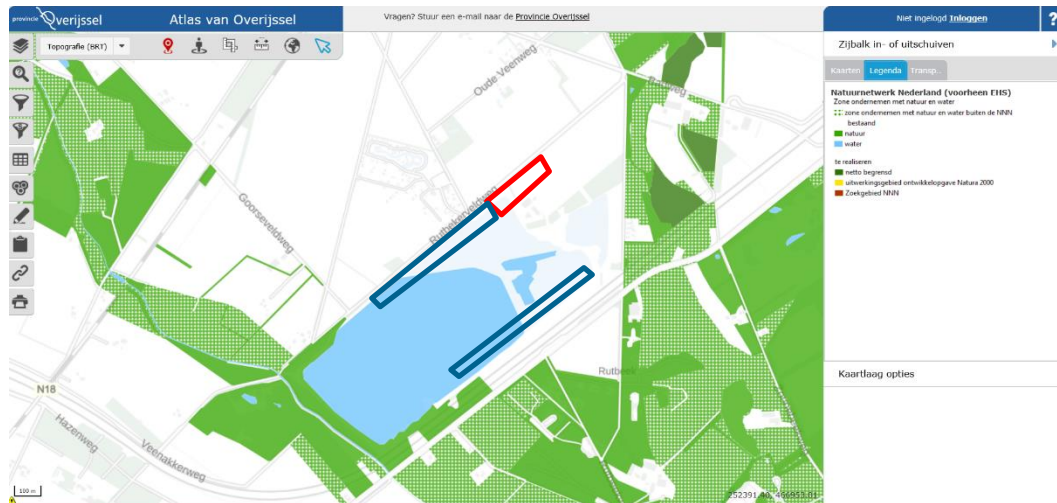

Figuur 4.2. locatie plangebied (rood omkaderd) en dichtstbijzijnde Natura 2000 gebieden. Bron: AERIUS

4.3.2 Natuurnetwerk Nederland (NNN)

In het plangebied is een NNN-gebied aanwezig. De zandwinplas heeft het natuurdoeltype N04.02 Zoete Plas (zie figuur 4.3.). Ter hoogte van de geplande (bedrijfs)panden is geen NNN aanwezig.

Gevolgen van het plan op deze gebieden worden in hoofdstuk 5 behandeld.

Figuur 4.3. locatie plangebied (rood en blauw omkaderd) en aanwezige NNN. Bron: Kaart Natuurnetwerk Nederland, Provincie Overijssel

5 Toetsing

In [paragraaf 5.1](#) is de effectbepaling van het plan gegeven. In [paragraaf 5.2](#) worden de werkzaamheden getoetst aan de soortenbescherming (Wnb). In [paragraaf 5.3](#) wordt de uitvoerbaarheid van het plan nader toegelicht. In [paragraaf 5.4](#) wordt het plan getoetst aan het beschermingsregime van het NNN-gebied en de Wet natuurbescherming (Wnb).

5.1 Effectbepaling plan

De volgende biotopen worden beïnvloed door het voornemen:

- de poel wordt gedempt en verlegd;
- de hoge vegetatie in het plangebied wordt verwijderd.

5.2 Toetsing effect op beschermde soorten

Uit het terreinbezoek is gebleken, dat het plangebied een potentieel geschikt biotoop biedt voor vogels, vleermuizen, reptielen, amfibieën, libellen en vlinders (zie ook tabel 4.2). Om deze reden is er enkel op deze soortgroepen een potentieel effect aan de orde. De onderstaande effectbeoordeling richt zich alleen op deze soort(groep)en. Overige beschermde soorten zijn uitgesloten en ondervinden geen effect van het voornemen.

5.2.1 Vogels

Binnen het plangebied zijn geen nesten van vogels met een jaarrond beschermd nest aanwezig. Wel zijn nesten aangetroffen van algemene broedvogels. De nesten van algemene broedvogels zijn beschermd tijdens het broedseizoen en wanneer deze nesten in gebruik zijn. Voor deze vogels is er alleen sprake van verstoring tijdens de aanlegfase. In de gebruiksfase is er geen sprake van verstoring.

Algemene broedvogels

Alle in gebruik zijnde nesten van vogelsoorten in Nederland zijn beschermd onder de Wet natuurbescherming (artikel 3.1). Met de meeste broedvogels kan echter in het algemeen relatief eenvoudig rekening worden gehouden door eventuele kapwerkzaamheden niet uit te voeren in de broedtijd (circa maart tot en met juli²) en indien concrete broedgevallen aanwezig zijn. Op deze wijze zijn geen belemmeringen vanuit de Wet Natuurbescherming aan de orde.

Zo kunnen in het plangebied nesten gebouwd worden door (algemeen voorkomende) soorten met name in opgaande vegetatie. Indien nesten aanwezig zijn mogen deze tijdens de broedperiode (en eventueel daarbuiten wanneer deze in gebruik zijn) niet verwijderd of verstoord worden.

Indien het niet mogelijk is om buiten het broedseizoen om te werken dan dient het plangebied (waar de werkzaamheden plaatsvinden) vóór het broedseizoen ongeschikt gemaakt te worden voor (broed)vogels. Mocht dit niet mogelijk zijn dan dient vooraf aan de werkzaamheden het plangebied gecontroleerd te worden op de aanwezigheid van broedvogels door een erkend ecooloog. Indien vastgesteld wordt dat sprake is van actuele broedgevallen binnen het plangebied dan worden locatiespecifieke maatregelen voorgesteld en/of wordt het plangebied niet

² Voor het broedseizoen wordt in het kader van de wet geen standaardperiode gehanteerd. Het broedseizoen is afhankelijk van klimatologische omstandigheden; dit houdt in dat het seizoen eerder dan wel later van start kan gaan en eerder dan wel later kan eindigen. Van belang is of er broedgevallen aanwezig zijn.

vrijgegeven en dienen de werkzaamheden uitgesteld te worden, totdat het nest niet meer in gebruik is.

5.2.2 Zoogdieren

Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn (artikel 3.5)

Vleermuizen

Alle vleermuissoorten zijn beschermd en staan vermeld op bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn. Verwacht wordt dat het plangebied mogelijk gebruikt wordt als foerageergebied en voor vliegroutes voor vleermuizen. Door Fishing Adventure zal er geen verlichting zijn op de plas. Aan de noordkant wordt bij de bebouwing vleermuisvriendelijke verlichting toegepast. Er zal daardoor geen sprake zijn van (significant) negatieve effecten op vleermuizen.

5.2.3 Reptielen en amfibieën, libellen en vlinders

De reptielen, amfibieën, libellen en vlinders worden binnen het plangebied verwacht in een daar aanwezige poel. Deze is in het verleden aangelegd door de zandwinning ter compensatie van effecten op deze soorten door ontwikkelingen elders in het gebied (zie figuur 4.1C).

Uit de gegevens uit NDFF (zie tabel 4.2) blijkt dat de volgende soorten recent waargenomen in de omgeving van het plangebied:

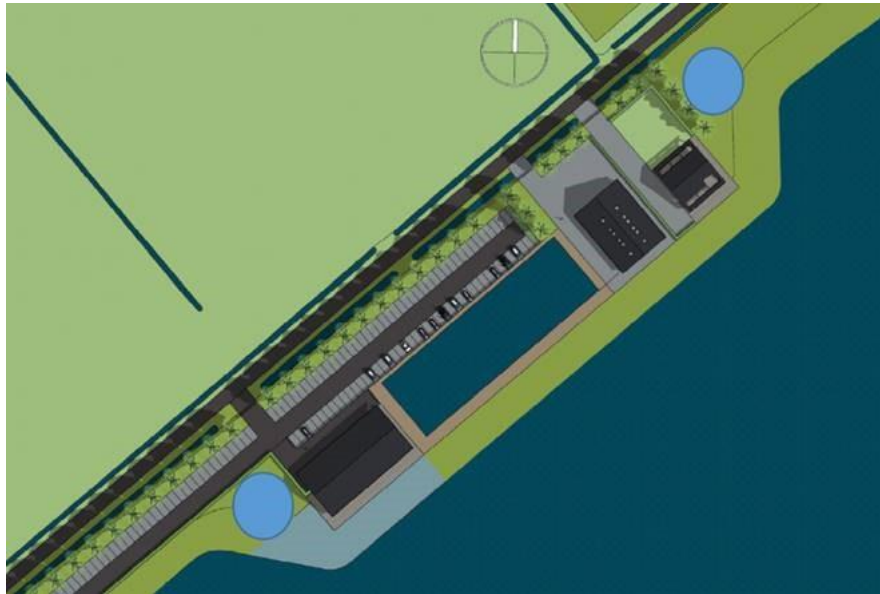
- Amfibieën: bastaardkikker (artikel 3.10), boomkikker, heikikker en poelkikker (artikel 3.5);
- Reptielen: levendbarende hagedis (artikel 3.10);
- Vlinders: gentiaanblauwtje, grote weerschijnvlinder en kleine ijsvogelvlinder (artikel 3.10);
- Libellen: gevlekte witsnuitlibel (artikel 3.5).

De herinrichting van het plangebied vanwege Fishing Adventure heeft tot gevolg dat de aanwezige poel zal worden gedempt. Door de zandwinning zal de aanwezige vegetatie (grotendeels) worden verwijderd. Hierdoor zal het biotoop van de genoemde soorten verdwijnen.

Het is vanuit de Wnb verboden de onder artikel 3.5 en artikel 3.10 genoemde soorten opzettelijk te verstoren, en om voortplantings- en rustplaatsen te beschadigen of te vernielen. Derhalve is er sprake van mogelijke effecten binnen het beschermingskader van de Wnb.

Nader soortgericht onderzoek moet inzicht geven in de daadwerkelijk aanwezige soorten amfibieën, reptielen, vlinders en libellen, en de daarbij horende functie van de plas in het leefgebied van de eventueel aan te treffen soorten. Als blijkt dat de poel voor een of meerdere soorten / soortgroepen een beschermde functie heeft, dient het biotoop elders te worden gecompenseerd. Het compensatiebiotoop dient qua omvang en kwaliteit gelijkwaardig biotoop te bieden in vergelijking met de huidige locatie en de geldende compensatieverplichtingen. De aanwezige soorten dienen op zorgvuldige wijze te worden verplaatst of anderszins uit de poel te worden verwijderd.

Door relatief eenvoudige maatregelen kan binnen het projectgebied nieuw biotoop worden gecreëerd dat dienst kan als compensatie van het biotoopverlies dat optreedt bij demping van de huidige poel. De poel met bijbehorende biotopen kan worden 'verlegd' naar het toekomstige terrein van Fishing Adventure of naar het terrein waar de verondieping van de plas plaatsvindt (zie Figuur 5.1), als de VOF Goorsche Veld (verondieping) daar mee akkoord gaat.

Figuur 5.1. Het planvoornemen met voorbeelden van potentieel alternatieve plaatsen voor de aan te leggen poel (blauwe cirkels).

Ten zuidwesten van de reeds bestaande zandwinningsplas (op circa 750 meter afstand van het plangebied) vindt verondieping plaats ten behoeve van natuurontwikkeling. Mogelijk biedt deze natuurontwikkeling de mogelijkheid om compensatie van de huidige plas plaats te laten vinden in dit gebied. In hoeverre deze maatregel realistisch is, en in de tijd passend om te kunnen dienen als compensatie voor de te dempen poel, zal verder moeten worden onderzocht, in samenspraak met de VOF Goorsche Veld. Van belang is dat een nieuwe poel, mogelijk nabij de verondieping van de plas, wordt aangelegd voordat de bestaande poel wordt gedempt ter behoud van het leefgebied van de aangetroffen beschermde soorten. De nieuwe poel zal na inrichting omwille van ecologische rijping moeten worden voorzien van enige 'levende have' uit de bestaande poel, bestaande uit vegetatie, bodemleven en water.

De beoordeling van effecten van het voornemen op de beschermde soorten kan plaatsvinden zodra inzicht is verkregen in de aanwezigheid van beschermde soorten en de functie van de huidige plas voor deze aangetroffen soorten. Aan de hand van dit inzicht wordt duidelijk welke maatregelen nodig zijn in het kader van mitigatie en compensatie.

5.3 Procedure

Nader onderzoek is nodig om aan te tonen of de hiervoor beschreven potentieel aanwezige soorten daadwerkelijk een leefgebied hebben binnen het plangebied. Afhankelijk van de resultaten zijn er mogelijk vervolgstappen nodig, welke hieronder worden beschreven.

Ontheffing aanvragen voor Wet natuurbescherming

Indien daadwerkelijke aanwezigheid van soorten binnen het plangebied is aangetoond, dan dient een ontheffingsprocedure doorlopen te worden. Voorwaarde voor het succesvol doorlopen van een dergelijke procedure is dat het soortgericht onderzoek volgens het geldende soort-specifieke protocol is uitgevoerd.

De werkzaamheden voor het verplaatsen van de poel kunnen enkel uitgevoerd worden indien hiervoor een ontheffing Wet natuurbescherming is verleend door de Provincie Overijssel. Een ontheffingsaanvraag wordt door het bevoegd gezag getoetst of aan de daarvoor geldende

voorwaarden is voldaan. Deze voorwaarden worden onderstaand nader toegelicht onder 'Uitvoerbaarheid bestemmingsplan'.

Alternatieve verblijfplaatsen aanbieden

Wanneer leefgebied van reptielen, amfibieën, libellen en vlinders aangetast of vernietigd wordt bij de herontwikkeling, dienen alternatieve (tijdelijke) verblijfplaatsen in de nabijheid te worden aangeboden.

Gewenningstijd

Naast de rijpingstijd voor het nieuwe leefgebied / verblijfplaats is er ook sprake van een gewenningstijd. Dat is de tijd dat de oorspronkelijke verblijfplaats en de alternatief aangeboden voorzieningen tegelijkertijd in het gebied aanwezig moeten zijn. Voor bijvoorbeeld de poelkikker geldt in de praktijk dat na 1 jaar na het creëren van alternatief leefgebied, de vegetatie voldoende is ontwikkeld.

Normaliter worden de alternatieve voorzieningen na afloop van het nader onderzoek aangeboden, aangezien dan bekend is of/welke en hoeveel voorzieningen aangeboden moeten worden. Afhankelijk van de planning van het voornemen kan hier tijdens het nader onderzoek een schatting van worden gemaakt en kunnen alternatieve verblijfplaatsen indien gewenst ook parallel aan het nader onderzoek worden gecreëerd.

Werken buiten kwetsbare periode

Indien mogelijk, dienen de werkzaamheden bij voorkeur buiten de kwetsbare periode van de betreffende soorten te worden uitgevoerd. Zo geldt bijvoorbeeld voor de heikikker een kwetsbare periode voor de voortplanting van circa 15 februari tot 15 juli, en de kwetsbare periode voor de winterrust vanaf circa 1 oktober tot 15 februari. Voor werkzaamheden welke effect hebben op het landbiotoop is geen gunstige periode aan te wijzen. Voor bijvoorbeeld de poelkikker geldt een kwetsbare periode voor de voortplanting van circa 15 maart tot 15 september, en voor de winterrust de periode vanaf circa 15 oktober tot 15 april. Aangezien de kwetsbare periode soortafhankelijk is, dient aan de hand van de aangetroffen soorten bepaald te worden wat de meest gunstige periode is om de werkzaamheden uit te voeren.

Uitvoerbaarheid Bestemmingsplan

Indien beschermde soorten aanwezig zijn en hun verblijfplaatsen worden aangetast door het voornemen, dan is een ontheffing in het kader van de Wnb noodzakelijk. Om de uitvoerbaarheid van het plan vast te stellen, is – vooruitlopend op de resultaten van het nader onderzoek - nagegaan of redelijkerwijs verwacht kan worden dat een Wnb-ontheffing soortbescherming kan worden verleend. Uitgangspunt is dat reptielen-, amfibieën-, libellen- en/of vlinderverblijfplaats(en) ook daadwerkelijk aanwezig zijn en onderbouwd kan worden dat een ontheffing vanuit de Wet natuurbescherming voor het mogen aantasten van de verblijfplaatsen en het bijbehorende leefgebied (onder voorwaarden) verleend kan worden.

Of een ontheffing verleend kan worden, is afhankelijk van de uitkomst van de toetsing, die wordt uitgevoerd aan drie criteria. Onderbouwd zal moeten worden:

1. Of de gunstige staat van de soorten in het geding komt door het plan.
2. Of er alternatieven zijn voor het voornemen, waarbij de soorten minder geschaad worden.
3. Of er een wettelijk belang is.

Hieronder wordt hier alvast op ingegaan. De benodigde maatregelen zijn afhankelijk van de resultaten uit het nader onderzoek. Te zijner tijd is bekend of – en zo ja, welke - maatregelen daadwerkelijk aan de orde zijn.

1. Indien leefgebied met vaste verblijfplaatsen van reptielen, amfibieën, libellen en/of vlinder in het plangebied aanwezig blijken te zijn, moet zorgvuldig met de soorten worden omgegaan. Er zal worden gezorgd dat de werkzaamheden niet leiden tot een verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort en er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan. Dit zal worden voorkomen door te allen tijde (alternatieve) voorzieningen beschikbaar te stellen. Een leefgebied moet de soorten namelijk continu blijvend voorzien in alles wat nodig is om succesvol te kunnen voortplanten of te kunnen verblijven. Om deze reden zullen dan zowel voorafgaand aan de herinrichting van het terrein als na de herinrichting, alternatieve verblijfplaatsen aangeboden worden. Er bestaan in de omgeving van het plangebied voldoende mogelijkheden om bijvoorbeeld een nieuwe poel aan te leggen. Indien noodzakelijk worden de betreffende maatregelen tijdig genomen. Tevens wordt tijdens de werkzaamheden zorgvuldig met de eventueel huidig aanwezige nestplaatsen omgegaan (zoals werken buiten de kwetsbare perioden en het soortvriendelijk ontmantelen van de verblijfloccaties).

2. Het plan is locatiegebonden aangezien het een herontwikkeling van het plangebied betreft, welke is verbonden aan de naastgelegen zandwinningsplas. Herontwikkeling van de locatie geeft de mogelijkheid om een energiezuiniger pand te realiseren. Noodzaak van de verplaatsing is de herinrichting van de grond om de bedrijfsvoering van Fishing Adventure mogelijk te maken. Deze gronden zijn in het vigerende bestemmingsplan speciaal buiten de zandwinning gelaten om deze ontwikkeling mogelijk te maken. Vanwege de samenhang van de activiteiten op het perceel (bedrijfswooning, bedrijfsgebouwen, een witvisvijver en een paviljoen) kan de huidige poel niet worden ingepast in deze inrichting.

3. Voor het bestemmingsplan geldt dat dit plan wordt uitgevoerd in het kader van het 'groot openbare belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard' (belang uit artikel 3.8, lid b 3 van de Wnb). Het plan past in het gemeentelijk beleid. Gemeente Enschede zet zich in om zich versterkt te ontwikkelen als toeristische bestemming. Op die manier komen er meer bezoekers, meer bestedingen en meer arbeidsplaatsen in de sector. Enschede als belevenis zet de koers uit en vertaalt de ambitie in haalbare doelen en hieraan gekoppelde concrete acties. Het zijn de ondernemers en andere initiatiefnemers die moeten zorgen voor meer attracties en arbeidsplaatsen. De gemeente Enschede ziet haar rol als schepper van voorwaarden en stimulansen. Enschede als Belevenis definieert op welke wijze de gemeente die rol zo goed mogelijk kan spelen.

De vrijetijdsmarketing van Enschede kan volgens het 'Enschede als Belevenis' het beste themagewijs gebeuren. Per thema kunnen andere producten in de etalage worden gezet en worden andere doelgroepen aangesproken.

Enschede onderscheidt 6 vestigingsclusters, waarbij de clusters Boekelo en het Buitengebied (Groene Gordel om de stad) waarin het plangebied is gelegen met name geschikt zijn voor thema's die passen bij de groene omgeving van de stad en bij Boekelo. Belangrijke toeristische thema's die volgens Enschede als Belevenis passen bij de groene omgeving van de stad Enschede en bij Boekelo en waarin Enschede zich voegt in het profiel van Twente zijn actieve recreatie, luxe ontspannen en family entertainment. Daarbij worden voor het Buitengebied en de parken ook de thema's cultuurhistorie en actieve recreatie als belangrijke thema's gezien. Het project Fishing Adventure sluit aan bij de thema's actieve recreatie en ontspanning in een landschappelijke en natuurlijke omgeving. Het plan draagt bij aan de realisatie van het toeristisch profiel en het ambitieniveau van hetgeen is omschreven in de nota Enschede als Beleving. Het plan dient daarmee een toeristisch belang op regionale schaal.

Ten aanzien van horeca in het buitengebied beschikt Enschede over een omvangrijk en aantrekkelijk buitengebied. Het karakter van dat buitengebied zal in de toekomst langzaam maar zeker veranderen door een zich (verder) terugtrekkende landbouwsector. Nieuwe economische dragers zullen zich aandienen waaronder ook horeca. Horeca en toerisme versterken elkaar. Horeca als nevenactiviteit in het buitengebied kan onder de juiste condities een bijdrage leveren aan de instandhouding van het landschap (tegengaan verloedering). De mogelijkheden voor horecanevenactiviteiten in het buitengebied worden verruimd in het gemeentelijk ontwikkelingskader voor het buitengebied. Horeca als zelfstandige functie krijgt ruimte voor ontwikkeling in de toeristische ontwikkelingszone rond Boekelo/ Rutbeek. In de Toeristische ontwikkelingszone Boekelo/Rutbeek (inclusief kern Boekelo) wordt gestreefd naar een versterking van het toeristisch-recreatief profiel met toevoeging categorie 1- en 2=horeca. Volgens het ontwikkelingskader omvat dit:

- Categorie 1: broodjeszaak, ijssalon, lunchroom, espressobar e.d.;
- Categorie 2: restaurants, cafetaria's, snackbars, viskramen e.d., hotels en pensions met keuken.

Het Ontwikkelingskader Horeca heeft het gebied 'buitengebied Boekelo/Rutbeek' aangewezen als gebied waar ruimte wordt geboden voor de ontwikkeling van horeca in categorie 1 en 2. Een zelfstandig restaurant valt binnen deze categorieën. Horeca van de genoemde categorieën wordt volgens het beleid beschouwd als passend in het gebied.

Tot slot is het aannemelijk dat het plan een positief effect heeft op Boekelo, omdat het bezoekers/toeristen naar Boekelo trekt, waarbij de vissers overwegend zullen vissen op de visplas, maar waarbij familie van de vissers in de omgeving (camping) onderdak kan vinden, en dat zij inkopen in Boekelo zouden kunnen gaan doen. Verblijfsrecreatie is op het terrein immers niet toegestaan.

Het plan wordt volledig gasloos gerealiseerd. Het verminderen van het gebruik van fossiele brandstoffen en van CO₂-uitstoot, draagt bij aan het verbeteren van de luchtkwaliteit en heeft daarmee een gunstig effect op het milieu en de volksgezondheid.

Op basis van deze punten kan voldaan worden aan de criteria van het bevoegd gezag. Onder deze voorwaarden, aangevuld met de andere criteria voor het verkrijgen van de ontheffing (zoals hierboven beschreven), is de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan niet in het geding. Concluderend: de soortbescherming uit de Wet natuurbescherming vormt geen belemmering voor het vaststellen van het plan wat betreft de reptielen, amfibieën, libellen en vlinders. Ook bij gebleken aanwezigheid van de genoemde soorten, is voldoende zicht op het succesvol doorlopen van een ontheffingsprocedure Wet natuurbescherming voor deze soorten.

5.4 Effecten op beschermde gebieden

5.4.1 Effecten op Natura 2000-gebieden

Het plangebied ligt op circa 1,8 kilometer afstand van het Natura 2000-gebied 'Buurserzand en Haaksbergerveen'. Dit gebied is in 2013 door het ministerie van EZ aangewezen als Natura 2000-gebied op grond van de Habitatrichtlijn. Aanwijzing tot Natura 2000-gebied vindt plaats op basis van het voorkomen van specifieke soorten en/of habitattypen. Voor deze soorten en habitattypen worden doelen benoemd met betrekking tot aantal, oppervlakte en kwaliteit van het habitat of leefgebied, de zogenaamde instandhoudingsdoelen. Enkele voorbeelden van (zeer) stikstofgevoelige habitattypen binnen het Natura 2000-gebied zijn 'Stuifzanden met struikhei' en 'Vochtige heiden (hogere zandgronden)'.

Voor het planvoornemen is separaat een AERIUS-berekening uitgevoerd om de effecten van stikstofdepositie inzichtelijk te maken (Antea Group, 2019). Op basis van deze berekening zijn er (significant) negatieve effecten op het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied en daarom is er geen aanleiding om te verwachten dat er op Natura 2000-gebieden op grotere afstand nog effecten zullen optreden. Een vervolgonderzoek vanuit de Wet natuurbescherming is niet aan de orde. De gebiedsbescherming uit de Wet natuurbescherming staat de uitvoering van het plan niet in de weg.

5.4.2 Effecten op het Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Voor een NNN-gebied geldt dat de wezenlijke waarden en kenmerken van dat gebied niet mogen worden aangetast. Als ecologische (wezenlijke) waarden en kenmerken van een NNN-gebied gelden de omvang, de verbindende functie en de kwaliteit in de vorm van de natuurbeheertypen zoals vastgelegd op de beheertypenkaart en de ambitiekaart van het natuurbeheerplan.

Bij voorliggend voornemen zijn er in het plangebied wezenlijke kenmerken en waarden aanwezig (in de vorm van het natuurbeheertype N04.02 Zoete Plas). Echter worden deze waarden niet aangetast door de beoogde drijvende vissershutten. Deze zullen op het water drijven, en hebben daarmee geen negatieve effecten op de omvang, verbindende functie en de kwaliteit van de zoete plas. Het plan heeft geen wezenlijke invloed op belangrijke sleutelfactoren binnen de zoete plas waardoor significante negatieve effecten op de kenmerken en waarden van het aanwezige NNN uitgesloten zijn.

6 Bronnen

Bos, F.G., Bosveld, M.A., Groenendijk, D.G., Van Swaay, C.A.M. & Wynhoff, I., 2006. De dagvlinders van Nederland - verspreiding en bescherming. Nederlandse Fauna 7. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & EISNederland, in samenwerking met De Vlinderstichting, Wageningen.

BIJ12, 2017. Kennisdocument Watervleermuis.

BIJ12, 2017. Kennisdocument Poelkikker.

BIJ12, 2017. Kennisdocument Heikikker.

Creemers, R.C.M. en Delft, J.J.C.W. van (RAVON) (redactie), 2009. De Amfibieën en Reptielen van Nederland. Nederlandse Fauna Deel 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.

Limpens, H., Regelink, J., en Koelman, R. (2010). Vleermuizen en planologie. Zoogdiervereniging, Arnhem.

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2009. Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep. Augustus 2009.

Rutjes, H.A.; Maessen M., 2012, Sportvissen in Rutbekerveld, Inzicht in het effect op eutrofiering en ecologie. Grontmij. Rapportnummer 325451325451

Antea Group, 2019. Memo Beoordeling van het aspect stikstofdepositie bij Bestemmingsplan Fihng Adventure Rutbekerveld te Enschede

Overig:

NDFF

Globespotter

Street Smart

PDOK viewer

Natuurbeheerplan Provincie Overijssel

AERIUS

Bijlagen

Bijlage 1: Wettelijk kader

Een van de doelen van de Wnb is de bescherming van inheemse flora en fauna. Vanuit deze wet is bij ruimtelijke ingrepen de initiatiefnemer verplicht op de hoogte te zijn van de mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden toegebracht aan beschermde soorten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het 'nee, tenzij' – principe). Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk. Hieronder wordt uitgelegd welke verbodsbepalingen gelden, welke vrijstellingen er gelden en op welke gronden ontheffingen kunnen worden aangevraagd.

Verbodsbepalingen soortbescherming

In de Wnb is soortbescherming opgedeeld in drie categorieën. Voor elke categorie gelden verschillende verbodsbepalingen die onder andere zijn vermeld in artikel 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wnb. In het tekstkader van deze Bijlage (zie volgende pagina) staan de artikelen uitgeschreven. Het gaat om de volgende drie categorieën:

- soorten van de Vogelrichtlijn;
- soorten van de Habitatrichtlijn, inclusief bijlage I en II uit Verdrag van Bern en bijlage I uit Verdrag van Bonn;
- 'andere soorten' (onderdeel A 'fauna' en onderdeel B 'flora'), oftewel de Nationale soorten.

Voor soorten vallend onder bovenstaande beschermingsregimes geldt dat ze in principe niet (opzettelijk) gedood en verstoord mogen worden, ook verblijfplaatsen mogen niet vernietigd worden. Bij Vogelrichtlijnsoorten is opgenomen dat verstoring is toegestaan indien de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende soort. Dit geldt echter niet voor Habitatrichtlijnsoorten, inclusief bijlage I en II Bern en bijlage I Bonn (zie Tabel A van deze bijlage voor een uiteenzetting van soorten. Voor de 'andere soorten' geldt dat verstoring is toegestaan. Soorten die zijn opgenomen in bijlage A en B van de Wnb ('andere soorten') zijn opgenomen in tabel B en C van deze Bijlage.

Verbodsbepalingen Wet natuurbescherming artikel 3.1, 3.5 en 3.10

Artikel 3.1 Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Artikel 3.5 Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, met uitzondering van de soorten, bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Artikel 3.10 Beschermingsregime andere soorten

1. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
 - a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
 - b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
 - c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.
2. Artikel 3.8, met uitzondering van het derde en vierde lid, is van overeenkomstige toepassing op de verboden, bedoeld in het eerste lid, met dien verstande dat, in aanvulling op de redenen, genoemd in het vijfde lid, onderdeel b, de noodzaak voor de ontheffing of vrijstelling ook verband kan houden met handelingen:
 - a. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
 - b. ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;
 - c. ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
 - d. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
 - e. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
 - f. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
 - g. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, of
 - h. in het algemeen belang.
3. De verboden, bedoeld in het eerste lid, onderdelen a, en b, zijn niet van toepassing op de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden.

Tabel A. Soorten die vallen onder artikel 3.5 (Habitatrichtlijn bijlage IV, Bern bijlage II, Bonn bijlage I).

Soortgroep	Nederlandse naam	Soortgroep	Nederlandse naam
Amfibieën	boomkikker	Zoogdieren <i>landzoogdieren</i>	hamster
	geelbuikvuurpad		otter
	heikikker		bever
	kamsalamander		hazelmuis
	knoflookpad		lynx
	rugstreeppad		noordse woelmuis
	vroedmeesterpad		wilde kat
	poelkikker		wolf
Dagvlinders	moerasparelmoervlinder	Zoogdieren <i>vleermuizen</i>	baardvleermuis
	apollovlinder		bechsteins vleermuis
	boszandoog		bosvleermuis
	donker pimperlblaauwtje		brandts vleermuis
	grote vuurvlinder		franjestaat
	pimperlblaauwtje		gewone grootoorvleermuis
	tijmblaauwtje		grijze grootoorvleermuis
	zilverstreephooibeestje		grote hoefijzerneus
Haften	oeveraas		grote rosse vleermuis
Kevers	brede geelrandwaterroofkever		ingekorven vleermuis
	gestreepte waterroofkever		kleine dwergvleermuis
	juchtleerkever		kleine hoefijzerneus
	vermiljoenkever		laatvlieger
Libellen	mercuurwaterjuffer		meervleermuis
	bronslibel		mopsvleermuis
	gaffellibel		noordse vleermuis
	gevlekte witsnuitlibel		rosse vleermuis
	groene glazenmaker		ruige dwergvleermuis
	noordse winterjuffer		tweekleurige vleermuis
	oostelijke witsnuitlibel		vale vleermuis
	rivierrombout		watervleermuis
	sierlijke witsnuitlibel		gewone dwergvleermuis
Nachtvlinders	teunisbloempijlstaart	Zoogdieren <i>zeezoogdieren</i>	walrus
Reptielen	Dikkopschildpad, kemp's zee-schildpad, lederschildpad, soepschildpad		Bultrug, gewone vinvis
	gladde slang		bruinvis dwergpotvis
	muurhagedis		gestreepte dolfijn
	zandhagedis		gewone dolfijn
Sporenplanten	geel schorpioenmos		gewone spitsdolfijn
	tonghaarmuts		grijze dolfijn
	kleine vlotvaren		kleine zwaardwalvis
Vissen	steur		narwal
	houting		orka
Weekdieren	bataafse stroommossel		tuimelaar
	platte schijfhoren		witflankdolfijn, witsnuitdolfijn
Zaadplanten	liggende raket, zomerschroeforchis		noordse vinvis, potvis
	drijvende waterweegbree		butskop
	groenknolorchis		dwergvinvis
	kruipend moerasscherm		griender, witte dolfijn
			spitsdolfijn van gray

Tabel B. “Overige Soorten” onderdeel A behorend bij artikel 3.10, eerste lid, onderdeel a.

Soortgroep	Nederlandse naam	Soortgroep	Nederlandse naam
Amfibieën	Alpenwatersalamander	Vissen	Beekdonderpad
	Bruine kikker*		Beekprik
	Gewone pad*		Elrits
	Kleine watersalamander*		Europese rivierkreeft
	Meerkikker*		Gestippelde alver
	Middelste groene kikker*		Grote modderkruiper
	Vinpootsalamander		Kwabaal
	Vuursalamander		
Dagvlinders	Aardbeivlinder	Zoogdieren	Aardmuis*
	Bosparelmoervlinder		Boommarter
	Bruin dikkopje		Bosmuis*
	Bruine eikenpage		Bunzing**
	Donker pimperlblauwtje		Damhert
	Duinparelmoervlinder		Das
	Gentiaanblauwtje		Dwergmuis*
	Grote parelmoervlinder		Dwergspitsmuis*
	Grote vos		Edelhert
	Grote vuurvlinder		Eekhoorn
	Grote weerschijnvlinder		Egel*
	Iepenpage		Eikelmuis
	Kleine heivlinder		Gewone bosspitsmuis*
	Kleine ijsvogelvlinder		Gewone zeehond
	Kommavlinder		Grote bosmuis
	Pimperlblauwtje		Grijze zeehond
	Sleedoorpage		Haas*
	Spiegeldikkopje		Hermelijn**
	Veenbesblauwtje		Huisspitsmuis*
	Veenbesparelmoervlinder		Konijn*
Reptielen	Veenhooibeestje		Molmuis
	Veldparelmoervlinder		Ondergrondse woelmuis*
	Zilveren maan		Ree*
	Adder		Rosse woelmuis*
Libellen	Hazelworm		Steenmarter
	Levendbarende hagedis		Tweekleurige bosspitsmuis*
	Ringslang		Veldmuis*
	Beekkrombout		Veldspitsmuis*
	Bosbeekjuffer		Vos*
	Donkere waterjuffer		Waterspitsmuis
	Gevlekte glanslibel		Wezel**
	Gewone bronlibel		Wild zwijn
Libellen	Hoogveenglanslibel	Kevers	Woelrat*
	Kempense heidelibel		Vliegend hert
	Speerwaterjuffer		

Soorten met een asterisk (*) zijn opgenomen in provinciale vrijstellingen. Soorten met een dubbele asterisk (**) zijn in alle provincies, behalve Noord-Holland en Noord-Brabant, vrijgesteld. In Limburg is daarnaast de molmuis vrijgesteld, in Friesland de steenmarter en in Noord-Brabant het wild zwijn. Voor Limburg geldt dat in bepaalde perioden van het jaar de hazelworm, levendbarende hagedis, steenmarter en de eekhoorn vrijgesteld zijn.

Tabel C. “Overige Soorten” onderdeel B behorend bij artikel 3.10, eerste lid, onderdeel c.

Soortgroep	Nederlandse naam	Nederlandse naam	Nederlandse naam
Planten	Akkerboterbloem	Groensteel	Roggelelie
	Akkerdoornzaad	Groot spiegelklokje	Rood peperboompje
	Akkerogentroost	Grote bosaardbei	Rozenkransje
	Beklierde ogentroost	Grote leeuwenklauw	Ruw parelzaad
	Berggamander	Honingorchis	Scherpkruid
	Bergnachtorchis	Kalkboterbloem	Schubvaren
	Blaasvaren	Kalketrip	Schubzegge
	Blauw guichelheil	Karhuizeranjer	Smalle raai
	Bokkenorchis	Karwijselie	Spits havikskruid
	Bosboterbloem	Kleine ereprijs	Steenbraam
	Bosdravik	Kleine Schorseneer	Stijve wolfsmelk
	Brave hendrik	Kleine wolfsmelk	Stofzaad
	Brede wolfsmelk	Kluwenklokje	Tengere distel
	Breed wollegras	Knollathyrus	Tengere veldmuur
	Bruinrode wespenorchis	Knolspirea	Trosgamander
	Dennenorchis	Korensla	Veenbloembies
	Dreps	Kranskarwij	Vliegenorchis
	Echte gamander	Kruiptijm	Vroege ereprijs
	Franjementiaan	Lange zonnedaauw	Wilde averuit
	Geelgroene wespenorchis	Liggende ereprijs	Wilde ridderspoor
	Geplooid vrouwenmantel	Moerasgamander	Wilde weit
	Getande veldsla	Muurbloem	Wolfskers
	Gevlekt zonneroosje	Naakte lathyrus	Zandwolfsmelk
	Glad biggenkruid	Naaldenkervel	Zinkviooltje
	Gladde zegge	Pijlscheefkalk	Zweedse kornoelje
	Groene nachtorchis		

Zorgplicht

In de Wet natuurbescherming is in artikel 1.11 de zorgplicht opgenomen. In het tekstkader hieronder staat het wetsartikel uitgeschreven.

Artikel 1.11

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
 - a. dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel
 - b. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevegd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
 - c. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.
3. Het eerste lid is niet van toepassing op handelen of nalaten in overeenstemming met het bij of krachtens deze wet of de Visserijwet 1963 bepaalde.

De zorgplicht houdt in dat planten en dieren niet onnodig vernield/gedood of verstoord mogen worden. Dit betekent dat handelingen (of het nalaten hiervan) waarvan men weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat ze nadelig zijn voor planten en/of dieren niet mogen worden uitgevoerd. Wanneer dergelijke handelingen toch uitgevoerd moeten worden, moeten maatregelen, voor zover dit in redelijkheid kan, worden genomen om de nadelige gevolgen te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Er dient bijvoorbeeld zo gewerkt te worden dat dieren kunnen ontsnappen en het kan nodig zijn om soorten te verplaatsen (bijvoorbeeld planten en amfibieën). Deze algemene zorgplicht geldt voor elke soort en elk individu in Nederland.

Vrijstellingen

Onder bepaalde voorwaarden geldt een algemene vrijstelling of een ontheffingsplicht van de verbodsbepalingen in de Wnb. Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling of ontheffing hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen in het onderzoeksgebied en de provincie waarin de activiteit plaatsvindt. Hiertoe worden verschillende beschermingsregimes onderscheiden.

Provinciale Vrijstelling Nationale soorten ('andere soorten').

Met betrekking tot de 'andere soorten' zijn per provincie beleidsregels opgesteld waarin voor een deel van deze soorten vrijstelling is verleend. Het Rijk heeft ook een vrijstelling gemaakt voor projecten die vallen onder hun bevoegdheid (projecten van nationaal belang). Zoals ook te herleiden is uit de tabel (tabellen A en B), hangt het per provincie af welke soort is vrijgesteld van de verbodsbepalingen in artikel 3.10, ook de grond waarvoor een vrijstelling geldt kan ook variëren tussen provincies..

Indien de Nationale soorten niet zijn vrijgesteld en daarmee het voornemen de gestelde verboden in artikel 3.10 overtreedt, dient een ontheffing aangevraagd te worden bij de provincie waarin het voornemen plaatsvindt.

Ontheffingen

Indien een soort niet onder een vrijstelling valt of niet gewerkt kan worden volgens een gedragscode, dient er een ontheffing te worden aangevraagd. Deze moet ingediend worden bij het bevoegd gezag. Dit is de provincie waarin de activiteit plaatsvindt.

Een ontheffingsaanvraag wordt getoetst aan drie criteria:

1. Er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
2. De activiteit leidt niet tot verslechtering van de staat van instandhouding; en
3. Er is sprake van een in de wet genoemd belang.

In tabel D worden de belangen waaronder een ontheffing kan worden aangevraagd, opgesomd. Let daarbij op dat er voor Nationale soorten ('andere soorten') meer ontheffingsgronden beschikbaar zijn dan voor de beschermde soorten onder artikel 3.1 en 3.5. Indien de activiteit bestaat uit een ruimtelijke inrichting of ontwikkeling zou alleen een ontheffing afgegeven kunnen worden voor Nationale soorten. Mochten desondanks soorten uit de Vogel- en/of Habitatrichtlijn, Bern en Bonn voorkomen bij ruimtelijke ontwikkelingen, dan kunnen mitigerende maatregelen worden opgesteld. Er kan dan voor de zekerheid een ontheffing worden aangevraagd om de mitigerende maatregelen goed te keuren.

Tabel D. Ontheffingsgronden waarop een ontheffing verleend mag worden per categorie (artikel 3.1, 3.5 en 3.10).

Ontheffingsgronden		Artikel 3.1	Artikel 3.5	Artikel 3.10
		Soorten van de Vogelrichtlijn	Soorten van de Habitatrichtlijn, Bonn & Bern	Andere soorten
1	Er bestaat geen andere bevredigende oplossing	X	X	X
2	Leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding	X	X	X
3	Opsomming van: volksgezondheid en openbare veiligheid	X	X	X
	veiligheid van luchtverkeer	X	Nee	X
	ter voorkoming van schade aan gewassen, vee, bossen, visserij	X	X	X
	ter bescherming van Flora en Fauna	X	X	X
	voor onderzoek, onderwijs, uitzetten en herinvoeren van soorten / teelt	X	X	X
	dwingende reden van groot openbaar belang, met inbegrip van sociale of economische aard en met inbegrip van voor milieuwezenlijke gunstige effecten	Nee	X	X
	ruimtelijke inrichting of ontwikkeling	Nee	Nee	X
	schade en overlast, ter beperking omvang populatie, ter bestrijding van lijden en ziekte, bestendig beheer en onderhoud, algemeen belang	Nee	Nee	3.10 2a-g

Procedure ontheffingsaanvraag

Voor Nationale soorten ('andere soorten') welke zijn opgenomen in de provinciale vrijstellingen geldt een vrijstelling. Dit betekent dat u geen ontheffing van de Wet natuurbescherming hoeft aan te vragen, maar u wel de zorgplicht moet nakomen. Voor Nationale soorten die niet zijn vrijgesteld, dient u een ontheffing beschermde soorten aan te vragen of te werken conform een gedragscode.

Voor soorten van de Vogel- en Habitatrichtlijn, Conventie van Bern en Conventie van Bonn geldt dat als u kunt werken volgens een goedgekeurde gedragscode er een vrijstelling geldt. U hoeft geen ontheffing beschermde soorten aan te vragen, maar u moet uw activiteiten aantoonbaar uitvoeren zoals in de gedragscode staat. Tevens blijft de zorgplicht gelden. Indien u niet kunt werken volgens een gedragscode, maar u kunt maatregelen nemen om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen (zogenoemde mitigerende maatregelen), dan hoeft u ook geen ontheffing beschermde soorten aan te vragen. Wilt u zeker weten of uw mitigerende maatregelen voldoende zijn, en er inderdaad geen ontheffing nodig is? Vraag dan een ontheffing aan om uw maatregelen goed te keuren.

Indien u geen mitigerende maatregelen kunt nemen, dan dient een ontheffing te worden aangevraagd bij het bevoegd gezag. Voor de ontheffingsaanvraag is het noodzakelijk te weten welke soorten aanwezig zijn, zodat gerichte mitigerende maatregelen kunnen worden getroffen. Het bevoegd gezag zal, indien het akkoord is met het aangeleverde stappenplan waarin de aanpak voor mitigatie beschreven wordt, een zogenoemde 'verklaring van geen bedenkingen' (vvgb) afgeven. Daarmee zegt zij in feite dat een ontheffing niet noodzakelijk is wanneer men zich bij de uitvoering houdt aan het opgestelde stappenplan.

Overgangsrecht

In het Besluit natuurbescherming is opgenomen dat de ontheffingen afgegeven onder het oude recht, gelden als ontheffingen onder de Wet natuurbescherming. Daarbij blijven dezelfde voorschriften, beperkingen en voorwaarden gelden. Dit geldt eveneens voor omgevingsvergunningen en vvgb's.

Op het tijdstip van inwerkingtreding van de Wnb zullen de onafgeronde ontheffing aanvragen, ingediend vóór inwerkingtreding, conform de nieuwe wet worden behandeld. Ontheffing aanvragen van voor de inwerkingtreding zullen worden afgehandeld door RVO. Aanvragen die later ingediend worden zullen afgehandeld worden door de provincies (of het Rijk). De gedragscodes worden verlengd tot het moment van in werking treden van de Wet natuurbescherming en de nieuwe gedragscodes definitief zijn goedgekeurd.

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

De nieuwe naam voor de ecologische hoofdstructuur (EHS), het natuurnetwerk Nederland (NNN). De term EHS werd in 1990 geïntroduceerd in het Natuurbeleidsplan (NBP) van het toenmalige ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV). In 2013 is het natuurbeleid gedecentraliseerd naar de provincies. In hetzelfde jaar hebben de twaalf provincies met de staatssecretaris van het ministerie van EZ definitieve afspraken gemaakt in het Natuurpact. In 2014 werd de term 'EHS' vervangen door 'NNN'.

Dit beleid blijkt noodzakelijk te zijn doordat de Nederlandse natuur steeds meer onder druk staat, bijvoorbeeld door huizenbouw, aanleg van wegen en industrie. Toch leeft bij veel Nederlanders de wens om natuurgebieden in de buurt te hebben. Natuur geeft rust en biedt ruimte voor recreatie.

De overheid heeft daarom extra geld uitgetrokken om de Nederlandse natuur te beschermen en verder te ontwikkelen. Door nieuwe natuur te ontwikkelen, kunnen natuurgebieden met elkaar worden verbonden. Zo kunnen planten zich over verschillende natuurgebieden verspreiden en dieren van het ene naar het andere gebied gaan. Het totaal van al deze gebieden en de verbindingen ertussen vormt het natuurnetwerk Nederland (NNN).

Het NNN is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. Het NNN kan worden gezien als de ruggengraat van de Nederlandse natuur. Het NNN bestaat uit:

- bestaande natuurgebieden, reservaten, natuurontwikkelingsgebieden en zogenaamde robuuste verbindingen;
- landbouwgebieden met mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer (beheergebieden);
- grote wateren (zoals de kustzone van de Noordzee, het IJsselmeer en de Waddenzee).

Het NNN is een plan in uitvoering. De doelstelling van het Natuurpact is om 80.000 hectare nieuwe natuur in te richten vóór 2027.

Natura 2000-gebieden

In de Wnb zijn bepalingen vanuit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn verwerkt. De Europese richtlijnen verplichten de lidstaten gebieden aan te wijzen met speciale beschermingszones (de Natura 2000-gebieden). Het doel hiervan is om de aangewezen habitattypes en habitats van soorten in een gunstige staat van instandhouding te behouden of te herstellen.

De lidstaten moeten maatregelen treffen om de kwaliteit van deze habitats en habitats van soorten niet te laten verslechteren of te voorkomen dat er geen storende factoren optreden voor de soorten waarvoor de zones zijn aangewezen.

Voor activiteiten of projecten die schadelijk zijn voor de beschermde natuur, geldt een vergunningplicht. Hierdoor is in Nederland een zorgvuldige afweging gegarandeerd bij projecten die gevolgen kunnen hebben voor natuurgebieden. Meestal verlenen de provincies de vergunningen, maar soms doet het Ministerie van Economische Zaken dit.

Bestaand gebruik

Voor handelingen die op 31 maart 2010 bekend waren bij het gevoegd gezag en die sinds deze datum niet meer in betekenende mate zijn gewijzigd is het niet meer noodzakelijk om een vergunning aan te vragen. Deze datum kan van een later tijdstip zijn indien een Natura 2000-gebied na 31 maart 2010 is aangewezen als beschermd gebied. Zie ook artikel 2.9 lid 2.

Overgangsrecht

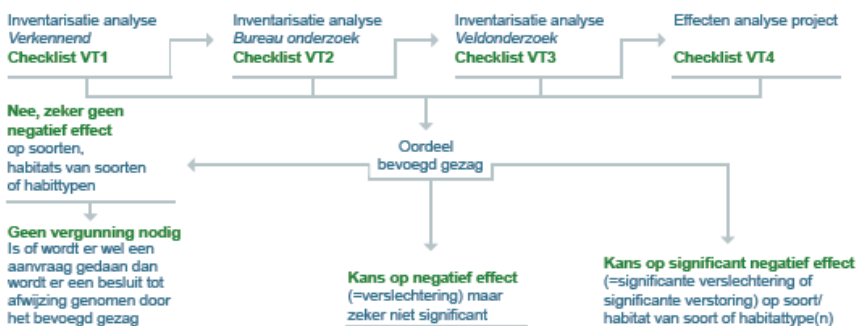
In de Wnb (artikel 9.4) is opgenomen dat de vergunningen afgegeven onder het oude recht, gelden als vergunningen onder de Wet natuurbescherming. Daarbij blijven dezelfde voorschriften gelden. Dit geldt eveneens voor omgevingsvergunningen en vvgb's.

Beschermde Natuurmonumenten hebben vanaf inwerkingtreding van de Wnb niet langer een beschermde status. Daardoor zijn deze gebieden alleen nog ruimtelijk beschermd (Barro, bestemmingsplannen).

Het volgende schema toont de vergunningprocedure in het kader van de Natuurbeschermingswet. Een Voortoets geeft aan of er wel of geen (negatieve) negatieve effecten zijn te verwachten. Zijn er geen negatieve effecten te verwachten, dan hoeft er geen vergunning beschermde gebieden aangevraagd te worden. Indien er kans is op negatieve effecten, kan een habitattoets een verdiepingsslag geven om aan te tonen hoe groot deze negatieve effecten zijn. Mocht er kans zijn op significant negatieve effecten, is het mogelijk om een ADC-toets uit te voeren. Wordt er voldaan aan de eisen, dan kan er een vergunning worden afgegeven met voorschriften en beperkingen.

VOORTOETS

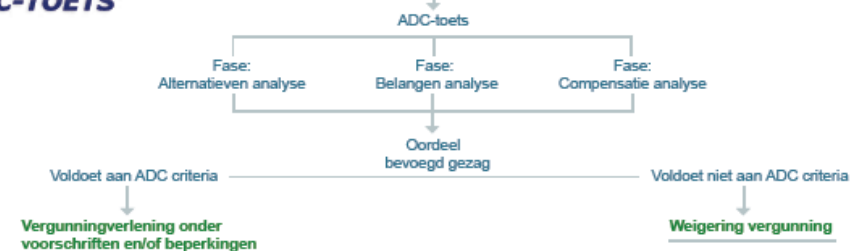
INVENTARISATIE VOORTOETS: De voortoets is niet verplicht maar wel verstandig om uit te voeren. Alle fasen VT1 t/m VT4 kunnen onderdeel zijn van de voortoets.
Het kan ook zijn dat al na fase VT1 de effecten bekend zijn. Het bevoegd gezag moet die conclusie trekken.

HABITATTOETS

ADC-TOETS

Over Antea Group

Van stad tot land, van water tot lucht; de adviseurs en ingenieurs van Antea Group dragen in Nederland sinds jaar en dag bij aan onze leefomgeving. We ontwerpen bruggen en wegen, realiseren woonwijken en waterwerken. Maar we zijn ook betrokken bij thema's zoals milieu, veiligheid, assetmanagement en energie. Onder de naam Oranjewoud groeiden we uit tot een allround en onafhankelijk partner voor bedrijfsleven en overheden. Als Antea Group zetten we deze expertise ook mondiaal in. Door hoogwaardige kennis te combineren met een pragmatische aanpak maken we oplossingen haalbaar én uitvoerbaar. Doelgericht, met oog voor duurzaamheid. Op deze manier anticiperen we op de vragen van vandaag en de oplossingen van de toekomst. Al meer dan 60 jaar.

Contactgegevens

Beneluxweg 125
4904 SJ OOSTERHOUT
Postbus 40
4900 AA OOSTERHOUT
T. +31 6 22990312
E. michel.braad@anteagroup.com

www.anteagroup.nl